

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov.

Swipe to change

lotyština

Typy právnických profesií

Lotyšsko

Na tejto stránke nájdete prehľad právnických profesií v Lotyšsku.

Prokurátori

Organizácia

Prokuratúra (Prokuratūra) je unifikovaný, centralizovaný **justičný orgán** s trojstupňovou sústavou. Úrad vedie **generálny prokurátor (ģenerālprokurors)**. Jeho úlohou je **konať v prípade porušenia práva a zabezpečiť, že sa vo veciach porušenia práva rozhodne** v súlade so zákonom. Úrad prokuratúry má tri stupne: Generálna prokuratúra (*ģenerālprokuratūra*),

krajské prokuratúry (*tiesu apgabalu prokuratūras*),

okresné a mestské prokuratúry (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*),

špecializované prokuratúry (*specializētās prokuratūras*).

V prípade potreby môže generálny prokurátor ustanoviť špecializovanú prokuratúru pre určitú oblasť, ktorá môže mať postavenie okresnej prokuratúry alebo krajskej prokuratúry. Lotyšsko má momentálne **päť špecializovaných prokuratúr**:

pre organizovaný zločin a ostatné oblasti (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*),

špecializovaná multisektorová prokuratúra (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*),

prokuratúra v Rige pre cestnú dopravu (*Rīgas autotransporta prokuratūra*),

prokuratúra pre vyšetrovanie finančných a hospodárskych zločinov (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*); a

prokuratúra pre vyšetrovanie trestných činov súvisiacich s nezákonným šírením narkotík (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).

Generálny prokurátor môže dohliadať aj na činnosť takých verejných orgánov, ktoré síce neplnia úlohu verejného žalobcu, ale ktoré v rámci svojich právomocí pomáhajú pri plnení istých úloh v trestných konaniach. Tieto orgány ustanovuje, reorganizuje a ruší generálny prokurátor. V súlade s pridelenými verejnými rozpočtovými zdrojmi generálny prokurátor stanoví aj ich organizáciu a počet ich zamestnancov. K dnešnému dňu bol vytvorený len jeden takýto orgán, konkrétne **Služba pre boj proti legalizácii príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti** (*Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests*).

Prokuratúry sú súčasťou súdneho systému a ako také sú nezávislé od zákonodarnej a výkonnej moci. Zatiaľ čo Saeima (lotyšský parlament), vláda a prezident môžu požiadať prokuratúru o overenie skutočností súvisiacich s porušením zákona a prijať vysvetlenia od generálneho prokurátora, nesmú zasahovať do práce prokuratúry, a to ani v prípade takého porušenia zákona, ktoré má celoštátny význam.

Prokurátori môžu napadnúť právny akt vlády alebo orgánu štátnej správy, ak nie je v súlade so zákonom. Generálny prokurátor a hlavní prokurátori oddelení generálnej prokuratúry sa môžu zúčastniť zasadaní vlády a vyjadriť svoje postoje k otázkam, ktoré sú predmetom rokovaní.

Úlohy a povinnosti

V článku 2 **zákona o prokuratúre** sa definuje úloha prokurátora v prípravnom konaní takto:

Prokuratúra:

dohliada na zákonnosť vyšetrovaní, ktoré realizujú vyšetrovacie a iné orgány,

organizuje, riadi a vykonáva prípravné konanie a udeľuje pokyny vyšetrovacím orgánom o vykonávaní a postupe trestného vyšetrovania,

iniciuje a vedie trestné stíhanie,

chráni práva a oprávnené záujmy osôb a štátu podľa postupov stanovených zákonom,

v prípadoch stanovených zákonom podáva na súde návrh alebo sťažnosť.

Podľa článku 36 ods. 1 **Trestného poriadku** je úlohou prokurátora viesť vyšetrovanie a dohliadať na jeho priebeh, trestne stíhať, podať obžalobu v mene štátu a vykonávať ďalšie činnosti v trestných konaniach.

Dozorujúci prokurátor

Dozorujúci prokurátor dohliada na vyšetrovanie konkrétnej trestnej veci a môže:

zrušiť rozhodnutie prijaté vedúcim konania (*procesa virzītāji*) alebo členmi vyšetrovacieho tímu,

požiadať priameho nadriadeného vyšetrovateľa o výmenu vedúceho konania alebo o vykonanie zmien v zložení vyšetrovacieho tímu, ak sa nedodržia

pokyny alebo ak došlo k procesným chybám, ktoré ohrozujú priebeh trestného konania,

preskúmať sťažnosti proti činnosti alebo rozhodnutiu vedúceho konania alebo člena vyšetrovacieho tímu, priameho nadriadeného vyšetrovateľa alebo osoby, ktorá vykonáva úlohy týkajúce sa konania,

prijímať rozhodnutia o začatí trestného konania alebo postúpiť vec inému vyšetrovaciemu orgánu,

vykonávať činnosti týkajúce sa konania po ich oznámení vedúcemu konania.

Vedúci konania

Dozorujúci prokurátor (alebo na základe pokynov vyššieho prokurátora iný prokurátor) sa môže stať vedúcim konania (*procesa virzītājs*) a ako taký môže prevziať vedenie trestného konania a prijať rozhodnutie o začatí trestného stíhania. Vo výnimočných prípadoch generálny prokurátor, oddelenie trestného práva generálnej prokuratúry alebo hlavný prokurátor krajskej prokuratúry môže menovať prokurátora za vedúceho konania už vo fáze vyšetrovania.

Ako vedúci konania môže prokurátor:

uzavrieť s obvineným dohodu o uznaní viny,

postúpiť vec súdu,

začať trestné stíhanie podľa osobitného postupu,

zastaviť trestné konanie na základe závažných oprávnených dôvodov.

Vedúci konania môže prijať akékoľvek procesné rozhodnutie a vykonať akýkoľvek procesný úkon alebo poveriť takýmito úkonmi člena vyšetrovacieho tímu alebo osobu vykonávajúcu iné úlohy týkajúce sa vyšetrovania.

Vyšší prokurátor

V súlade s postupom stanoveným zákonom vyšší prokurátor kontroluje, či si prokurátor plní svoje povinnosti, ktoré mu boli zverené, prijíma rozhodnutia o sťažnostiach a vydáva napomenutia týkajúce sa rozhodnutí a činností dozorujúceho prokurátora alebo prokurátora/vedúceho konania. Vyšší prokurátor môže napríklad rozhodnúť o návrhu dozorujúceho prokurátora na výmenu bezprostredného nadriadeného vyšetrovateľa alebo vyšetrojúceho orgánu alebo o preskúmaní opodstatnenosti a zákonnosti rozhodnutia o zrušení obvinenia.

Vyšší prokurátor môže:

zrušiť rozhodnutia vyšetrovateľa, člena vyšetrovacieho tímu alebo nižšieho prokurátora, menovať alebo nahradiť dozorujúceho prokurátora alebo prokurátora/vedúceho konania, ak sa úlohy dozoru alebo stíhania nevykonávajú správne, alebo môže prevziať zodpovednosť za tieto úlohy, ustanoviť vyšetrovací tím, ak rozsah pracovnej záťaže ohrozuje dokončenie trestného konania v rozumnom čase, požiadať o pridelenie iného priameho nadriadeného vyšetrovateľa alebo prideliť trestné vyšetrovanie inému vyšetrovaciemu orgánu. Na základe rozhodnutia vyššieho prokurátora sa môže prokurátor stať súčasťou **vyšetrovacieho tímu**; vedúci konania môže prokurátora požiadať o vykonanie úloh týkajúcich sa konania.

Sudcovia

Organizácia

Ústavný základ súdnictva tvoria články 82 až 86 **Ústavy**, podľa ktorých sú za vykonávanie spravodlivosti zodpovedné len sudy. Sudcovia sú nezávislí a podliehajú len zákonu. Súdnictvo sa riadi **zákonom o súdnej moci**. Podľa lotyšskej právnej úpravy sú sudcovia štátnymi úradníkmi.

Verejné orgány, sociálne a politické organizácie a iné právnické a fyzické osoby musia rešpektovať nezávislosť súdov a imunitu sudcov. Nikto nie je oprávnený požadovať vysvetlenia alebo informácie týkajúce sa súdneho preskúmania určitej veci alebo zasahovať do súdnej administratívy z akéhokolvek dôvodu. Sudcu chráni pri výkone úloh súvisiacich s výkonom spravodlivosti imunita. Sudca nesmie byť členom politickej strany alebo inej politickej organizácie.

Úlohy a povinnosti

Úlohou sudcu je výkon spravodlivosti v občianskoprávných, správnych a trestných veciach podľa zákona.

V **občianskoprávných veciach** sudca rozhoduje o sporoch týkajúcich sa ochrany občianskych, pracovných, rodinných a iných práv a oprávnených záujmov fyzických a právnických osôb.

V **trestných veciach** sudca prejednáva obžalobu a rozhoduje o jej opodstatnenosti. Sudca môže oslobodiť nevinné osoby alebo uznať osoby vinné zo spáchania trestného činu a uložiť im trest.

V **správnych veciach** sudca preskúma zákonnosť konania výkonných orgánov (správne akty, ktoré vydávajú, alebo ich postup) a prejednáva a rozhoduje spory týkajúce sa právnych vzťahov v oblasti verejného práva. Sudcovia takisto vymedzujú povinnosti a práva fyzických osôb v rámci verejného práva. V prípadoch spáchania správnych deliktov sudcovia rozhodujú o porušení správneho práva.

Profesijné povinnosti sudcov zahŕňajú všetky povinnosti sudcov alebo súdu uvedené v procesnom práve.

Právne databázy

V Lotyšsku existuje **Národný súdny portál** – jeho obsah je však dostupný len v lotyštine. Poskytuje informácie o lotyšskom súdnom systéme, zoznam lotyšských súdov a sudcov, súdnu štatistiku, zhrnutie postupov uplatniteľných v rôznych typoch súdnych konaní a informácie o ich hlavných charakteristikách a rozdieloch medzi nimi, ako aj informácie o súdnych podaniach. Navyše portál poskytuje prístup k výberu judikatúry z rôznych oblastí, kalendáre súdnych pojednávaní a iné informácie.

Zadaním čísla veci alebo predvolania do sekcie elektronických služieb portálu (*epakalpojumi*) môžete získať informácie o tom, v akej fáze sa konanie nachádza, na ktorom súde a stupni sa vec prejednáva, kalendár najbližších pojednávaní, rozhodnutia a námietky v danej veci, ako aj výsledok konania.

Správy o práci súdov sa zverejňujú aj na webovom sídle **Súdnej správy**.

Aktuálne **politické otázky týkajúce sa súdneho systému** sa zverejňujú na webovom sídle **Ministerstva spravodlivosti Lotyšskej republiky**.

Elektronické informácie o Najvyššom súde a jeho činnostiach sú dostupné na webovom sídle **Najvyššieho súdu**.

Všetky uvedené webové sídla sú dostupné aj v anglickom jazyku.

Organizácia právnických povolání: advokáti

Advokáti

Advokáti sa považujú za súčasť súdneho systému – ide o osoby vykonávajúce nezávislé právnické povolanie. Advokáti zastupujú svojich klientov (strana sporu, obvinený alebo iná zainteresovaná osoba) v súdnych a predsúdnych konaniach a v určitých **zákonom** stanovených prípadoch konajú v mene predsedu súdu, vedúceho predsúdneho vyšetrovacieho orgánu alebo Lotyšskej rady certifikovaných advokátov (*Latvijas zvērīnātu advokātu padome*),

poskytujú právne rady,

spisujú právne listiny,

poskytujú ďalšie formy právneho poradenstva.

Advokáciu môžu za určitých podmienok vykonávať tieto osoby:

certifikovaní advokáti (*zvērīnāti advokāti*),

asistenti certifikovaných advokátov (*zvērīnātu advokātu palīgi*),

občania členských štátov Európskej únie, ktorí získali kvalifikáciu potrebnú pre výkon advokácie v ktoromkoľvek členskom štáte Európskej únie,

zahraniční advokáti (iní ako advokáti z členských štátov EÚ), ktorí môžu advokáciu vykonávať v Lotyšsku v súlade s medzinárodnými dohodami o právnej pomoci, ktoré sú pre Lotyšsko záväzné.

Všetci advokáti pôsobiaci v Lotyšsku sú nezávislými členmi vykonávajúcimi právnické povolanie, ktorí sa združili na účely vytvorenia Lotyšskej komory advokátov (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*). Komora je nezávislým národným profesijným orgánom. Lotyšskú komoru advokátov tvoria tieto orgány:

valné zhromaždenie certifikovaných advokátov, Lotyšská rada certifikovaných advokátov, revízná komisia a disciplinárna komisia.

Právne databázy

Informácie o **činnostiach Lotyšskej advokátskej komory** a **Lotyšskej rady certifikovaných advokátov**, zákonoch a nariadeniach týkajúcich sa advokátov, súdov, na ktorých pôsobia (vrátane kontaktných informácií) a ďalšie informácie týkajúce sa **právnických povolání** v Lotyšsku možno nájsť na webovom sídle **Lotyšskej rady certifikovaných advokátov**.

Notári

Organizácia

Notárske veci sa zverujú certifikovaným notárom (*zvērīnāti notāri*) pod dohľadom súdnych inštitúcií a v súlade s postupmi stanovenými **zákonom**. Lotyšskí notári sú členmi súdneho systému, ktorí podľa zákona vykonávajú úlohy súvisiace s výkonom verejnej moci.

Podľa **notárskeho poriadku** sú notári oprávnení:

vyhotovovať notárske zápisnice,

vyhotovovať notárske osvedčenia,

prijímať do úschovy peniaze, cenné papiere a listiny,

prijímať predmety, ktoré sa majú dať do úschovy,

viest' dedičské konanie,

vypracovať návrh na rozdelenie vlastníctva v zákonom stanovených prípadoch,

viest' rozvodové konania (za predpokladu, že s tým obaja manželia písomne súhlasili a neprebíha medzi nimi nevyriešený spor),

vykonávať úlohy stanovené v iných právnych predpisoch.

Všetci certifikovaní notári sa považujú za osoby vykonávajúce právnické povolanie. S ohľadom na svoje úradné povinnosti však majú certifikovaní notári postavenie rovnocenné s postavením verejného činiteľa. Sú členmi súdneho systému, svoju činnosť vykonávajú v rámci krajských súdov a vykonávajú povinnosti, ktorá im ukladá zákon. Certifikovaní notári sú pri vykonávaní svojej činnosti finančne nezávislí a sadzby ich poplatkov stanovuje vláda.

Všetci lotyšskí certifikovaní notári sú združení v **Lotyšskej komore certifikovaných notárov** (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*), ktorá je nezávislou stavovskou organizáciou. **Lotyšská rada certifikovaných notárov** (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) je reprezentatívnym a kontrolným orgánom certifikovaných notárov, ako aj administratívnym a výkonným orgánom Lotyšskej komory certifikovaných notárov. Jej úlohy sú stanovené v § 230 notárskeho poriadku.

Právne databázy

Informácie o činnostiach a počte certifikovaných notárov, miestach ich úradov a ďalších otázkach vzťahujúcich sa na notársky systém v Lotyšsku nájdete na oficiálnom webovom sídle [lotyšských notárov](#).

Iné právnické povolania

Certifikovaní súdni exekútori

Certifikovaní súdni exekútori (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) sú členmi súdneho systému. Sú pridelení ku krajským súdom a vykonávajú rozhodnutia súdov a iných orgánov, ako aj iné činnosti stanovené zákonom.

Certifikovaní súdni úradníci sa považujú za osoby vykonávajúce právnické povolanie a pri výkone svojich činností je ich postavenie rovnocenné s postavením verejného činiteľa. Certifikovaní súdni exekútori vykonávajú svoje činnosti nezávisle a podliehajú len zákonu. Pokyny a príkazy vydané certifikovanými súdnymi exekútormi pri výkone súdnych rozhodnutí sú vykonateľné na území celého štátu.

Certifikovaní súdni exekútori vykonávajú svoje úlohy v rámci miestnej príslušnosti krajských súdov, ku ktorým sú pridelení. Počet súdnych exekútorov, umiestnenie ich úradov, právomoci a príslušnosť stanovuje vláda.

Pri plnení svojich povinností certifikovaní súdni exekútori postupujú podľa **zákona o občianskom súdnom konaní** a iných právnych predpisov a dodržia metódologiu schválenú Lotyšskou radou certifikovaných súdnych exekútorov (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome*, reprezentatívny a kontrolný orgán certifikovaných súdnych exekútorov v Lotyšsku) a odporúčania vyplývajúce z judikatúry.

Právne databázy

Informácie o mieste úradov certifikovaných súdnych exekútorov, predpisoch a nariadeniach upravujúcich toto právnické povolanie, ako aj zákony a nariadenia upravujúce činnosti Lotyšskej rady certifikovaných súdnych exekútorov nájdete na webovom sídle [Lotyšskej rady certifikovaných súdnych exekútorov](#). Portál je momentálne dostupný len v lotyšskom jazyku.

Organizácie poskytujúce bezplatné právne služby (pro bono)

Lotyšsko nemá zoznam takýchto organizácií.

Odkazy

[Úrad prokurátora](#), [Služba pre boj proti legalizácii príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti](#), [Národný súdny portál](#), [Súdna správa](#),

[Lotyšská rada certifikovaných advokátov](#), [Lotyšskí notári](#), [Lotyšská rada certifikovaných súdnych exekútorov](#), [Ministerstvo spravodlivosti Lotyšskej republiky](#)

Posledná aktualizácia: 07/01/2016

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.